GGD Amsterdam

Bezoekadres
Nieuwe Achtergracht 100
1018 WT Amsterdam

Postbus 2200
1000 CE Amsterdam
Telefoon 14 020
amsterdam.nl

Retouradres: Postbus 2200, 1000 CE Amsterdam

5.1, 2, e 5.1, 2, e
Adviseur Bodem
Afdeling grond en ontwikkeling
Gemeente Amsterdam

Datum 5 november 2024
Behandeld door 5.1, 2,5.1, 2, e 5.1, 2, e @ggd.amsterdam.nl

Onderwerp Advies PFAS volkstuinen Amstelhof

Beste mevrouw 5.1, 2, e

Op 29 oktober 2024 heeft de GGD Amsterdam uw vraag ontvangen om na te gaan of er gezondheidsrisico's zijn voor de moestuinders van Amstelhof door de aanwezigheid van PFAS.

Tijdens de lood-check van de volkstuinen op de Amstelhof zijn de grotere moestuinen (> 100 m²) ook onderzocht op de aanwezigheid van andere bodemverontreinigingen. Op 6 percelen (8, 10, 17, 18, 25 en 33) zijn licht verhoogde concentraties PFAS aangetroffen in de bovenste bodemlaag. Andere verontreinigingen zijn niet aanwezig.

Wat we weten over PFAS en gezondheid
PFAS is een verzamelnaam voor een grote groep chemische stoffen. Een aantal PFAS is schadelijk voor mensen. De stoffen kunnen zorgen voor veranderingen in het lichaam. Als iemand lange tijd PFAS binnenkrijgt, is de kans groter dat veranderingen in het lichaam tot merkbare gezondheidseffecten leiden. Vooral over PFOA en PFOS is veel bekend. Deze stoffen hebben een nadelige invloed op de leverfunctie en de werking van het immuunsysteem, zorgen voor een verhoging van het cholesterolgehalte, en schadelijk zijn voor de voortplanting en de ontwikkeling van het ongeboren kind (iets lager geboortegewicht).

Tegenwoordig zitten overal in Nederland PFAS in de bodem en in het (grond)water. Bij een bodemonderzoek zal dan ook altijd PFAS worden gevonden.

Situatie op de Amstelhof
Op de 6 percelen zijn de concentraties PFOS en PFOA in de bodem licht verhoogd ten opzichte van de 'normale' situatie en de andere grotere moestuinen op de Amstelhof. Dit betekent dat de

kans op gezondheidseffecten toeneemt bij jarenlange consumptie van groenten en fruit uit deze moestuinen. Tuinders die jarenlang bijna alle door hen gegeten groenten en fruit uit de moestuin halen lopen een groter risico dan tuinders die een kleiner deel van hun voedsel uit de moestuin halen.

Het is niet duidelijk waar de PFAS in de bodem van de Amstelhof vandaan komt. Er is geen duidelijke bron of (historische) industriële activiteit in de omgeving. Mogelijk draagt het gebruik van irrigatiewater uit de omliggende waterlopen bij aan een toename van de PFAS concentratie.

Niet alle percelen zijn onderzocht op de aanwezigheid van een groot aantal bodemverontreinigingen naast lood. Onze verwachting is dat de aanwezigheid van PFAS zich niet beperkt tot de onderzochte percelen, maar op het hele terrein van de Amstelhof aanwezig kan zijn. Ons advies geldt dan ook voor de hele Amstelhof.

Adviezen

- De GGD adviseert de eigenaren van alle tuintjes om de consumptie van zelf geteelde groenten en fruit af te wisselen met producten uit de winkel als zij het risico op een verhoogde PFAS-inname willen beperken.
- Als irrigatiewater uit de omringende waterlopen gehaald wordt, onderzoek dan de aanwezigheid van PFAS in deze waterlopen.

Moestuinieren doe je graag zonder zorgen. De gezondheidsrisico's van de aanwezige PFAS zijn klein. Maar we begrijpen dat dit advies vragen en zorgen op kan roepen. Daarom gaat de GGD graag in gesprek met bestuur en/of tuinders van de Amstelhof om dit advies toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

5.1, 2, e

Senior Adviseur Leefomgeving